

N:o 9.

Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen, i anledning af två vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar; gifven Stockholms slott den 31 december 1894.

Hos Kongl. Maj:t har senast församlade Riksdag anmält följande af Riksdagen beslutade lagförändringar, nemligen:

uti skrifvelse den 10 sistlidne maj »lag angående förändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 19 juli 1872»; samt

uti skrifvelse den 2 i nämnda maj månad »lag angående ändring af 12 kap. 3 § kyrkolagen».

Berörda lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t icke kunnat, innan Riksdagen åtskildes, fatta och meddela Sitt beslut, hafva, af skäl, som finnas omförmälda uti bilagda utdrag af protokollet öfver justitiedepartements-ärenden för denna dag, icke blifvit af Kongl. Maj:t antagna. Hvarom Kongl. Maj:t, jemlikt § 87 regeringsformen, härmed velat Riksdagen underrätta.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott måndagen den 31 december 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve LEWENHAUPT,
 Statsråden friherre ÅKERHJELM,
 ÖSTERGREN,
 GROLL,
 WIKBLAD,
 GILLJAM,
 friherre RAPPE,
 CHRISTERSON,
 WERSÅLL,
 Justitieråden ÅHLGREN,
 ÅBERGSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren anmälde i underdånighet:

Riksdagens skrifvelse den 10 maj innevarande år, deruti Riksdagen gifvit till känna, att Riksdagen för sin del antagit följande

»L a g

angående förändrad lydelse af 1 kap. 2 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 19 juli 1872.

Häri genom förordnas, att 1 kap. 2 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder i förordningen den 19 juli 1872, skall erhålla följande förändrade lydelse:

2 §. Till nämndeman är valbar hvarje inom valkretsen bosatt man, som är tjugufem år gammal och sjelf vid nämndemansval rösträtt eger; dock ej den, som står under förmynderskap eller annans husbondevälde eller som all sin egendom till borgenärer afträdt och icke, på sätt lag förmår, visa gitter, att han från deras kraf fri är; ej den, som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende; ej den, som är stäld under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd; ej den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan; ej heller den, som är i Konungens eller rikets tjenst. Nämndeman väljes för sex år, dock med rätt för den valde att efter två år afgå. Flyttar nämndeman ur valkretsen eller visar eljest giltigt hinder, då må rätten honom entlediga, ändå att att han ej två år tjenstgjort. Nämndeman, som berättigad är att från tjensten afgå, skall dock tjensten fortfarande bestrida, till dess besked till domaren inkommit, att annan vald blifvit. Den, som fyllt sextio år, vare ej skyldig att i nämnd tjenstgöra. Ej heller vare någon pligtig att, sedan han ur nämnden afgått, åter inträda förrän efter sex år»;

Öfver hvilket förslag högsta domstolen, efter nådig remiss, den 13 sistlidne juni afgifvit utlåtande, dervid högsta domstolen lemnat förslaget utan anmärkning, dock med erinran af sex justitieråd att, derest förslaget godkändes, motsvarande ändring torde böra ega rum i vissa andra lagar och författningar, såsom lagen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 18 april 1884 samt lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

Departementschefen anförde härefter:

Det lagrum, hvari ändring föreslagits, innehåller, bland annat, att den, som är tilltalad eller blifvit under framtiden stäld eller fäld till ansvar för brott, som medför förlust af medborgerligt förtroende, icke är till nämndeman valbar. Då sålunda blotta åtalandet medför obehörighet till nämndemansbefattning och detta kunde innebära fara för missbruk, föreslogs uti en inom Andra Kamnaren vid sistlidna års riksdag väckt motion (n:o 14), att ifrågavarande lagrum måtte sålunda ändras, att orden »är tilltalad eller» uteslötes. Lagutskottet föreslog emellertid en vidsträcktare ändring än den motionären ifrågasatt. Utskottets förslag är nemligen så formuleradt, att den, som blifvit för brott dömd till straffarbete och förlust af medborgerligt förtroende, efter förloppet af den för straffpåföljdens fortvaro bestämda tid, skulle blifva behörig att väljas till nämndeman; och det är detta lagutskottets förslag, som vunnit Riksdagens godkännande och nu föreligger till pröfning.

Blifver förslaget upphöjdt till lag, kan det inträffa, att personer, som för bedrägeri, stöld, rån eller annat groft brott undergått straffarbete, utses till nämndemän och komma att sitta till doms öfver oförvitlige medborgare.

En lagförändring, som kunde hafva sådana följder, skulle tvifvelsutan vara stridande ej allenast mot hvad af den allmänna rättsuppfattningen kräfvades utan äfven mot grunderna för stadgandet i 25 kap. 20 § strafflagen, att embetsman, som utom embetet begår brott, därför han till straffarbete eller svårare straff dömes, skall tillika dömas till afsättning från embetet.

Vid sådant förhållande synes mig Riksdagens förslag ej vara antagligt. Deremot anser jag hvad motionären i ämnet anfört och föreslagit böra tagas under vidare öfvervägande, ehuru härmed torde böra anstå intill dess sig visat, om ett af Riksdagen till hvilande antaget förslag om ändring i 26 § riksdagsordningen varder slutligen antaget och sanktioneradt.

På grund af hvad jag nu anfört hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte förklara Sig icke vilja antaga Riksdagens ifrågavarande förslag.

Justitierådet Åbergsson yttrade:

Vid förslagets granskning i högsta domstolen har jag icke deremot framställt någon anmärkning i nu angifna syfte. Då jag emellertid icke kan underkänna vigten af de skäl, herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet nu andragit för sitt afstyrkande af förslagets upphöjande till lag, anser jag mig icke böra, mot hvad statsrådet anfört, tillstyrka förslagets antagande.

Statsrådets öfrige ledamöter biträdde föredragande departementschefens hemställan;

Och fann Hans Maj:t Konungen godt att till samma hemställan lemna nådigt bifall.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde föredragande departementschefen i underdånighet:

Riksdagens skrifvelse den 2 sistlidne maj, deruti Riksdagen tillkännagifvit, att Riksdagen för sin del antagit en så lydande

»Lag

angående ändring af 12 kap. 3 § kyrkolagen.

Häri genom förordnas, att hvad i 12 kap. 3 § kyrkolagen är stadgad om klämtning morgon och afton hvarje söckendag hädanefter icke skall gälla, der vederbörande församling beslutar upphörande af klämtning; dock att helgemålsringning aftonen före söndag och helgdag fortfarande skall ega rum;

äfvensom högsta domstolens, efter nådig remiss, öfver berörda lagförslag afgifna utlåtande;

varande förslaget af högsta domstolen lemnadt utan anmärkning.

Föredragande departementschefen yttrade härefter:

Slutorden i Riksdagens förevarande lagförslag hvilat antagligen på den förutsättning, att helgemålsringning är i kyrkolagen anbefald. Så är emellertid icke förhållandet. I 1571 års kyrkolag voro tillåtna följande ringningar, nemligen till tidegården, för lik, helgemålsringning kl. 6 e. m. dagen före sön- och helgdagar och klämtning pro pace alla söckendagar morgon och afton; men nu gällande kyrkolag af år 1686, hvilken föreskrifver ringningar till gudstjenster och vid begrafningar samt klämtning morgon och afton alla söckendagar, innehåller icke något stadgande om helgemålsringning, hvilken därför nu mera på flere ställen kommit ur bruk samt, der den bibehållits, har sin grund endast i en gammal sedvana. Vid sådant förhållande synes det mig vara oförmligt och ledande till svårigheter och förvecklingar vid lagtillämpningen att, på sätt genom slutorden i förslaget skett, från den lagstadgade regeln göra undantag, berörande ett ämne, som icke faller inom det ifrågavarande lagbudets område; och jag hemställer därför, att Eders Kongl. Maj:t måtte förklara Sig ej vilja godkänna det föreliggande förslaget.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall.

Slutligen anmälde föredragande departementschefen till justering förslag till nådig skrifvelse till Riksdagen i anledning af två vid sistförflutna riksdag beslutade lagförändringar;

Och täcktes Hans Maj:t Konungen, enligt statsrådets tillstyrkan, gilla berörda förslag äfvensom förordna, att i öfverensstämmelse dermed skulle till Riksdagen aflätas nådig skrifvelse af den lydelse, bilagan litt. D till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

Aug. von Hartmansdorff.